

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารของคนในชาติ เป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ตลอดจนใช้ในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดงความสำเร็จรุ่งเรือง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ และยังเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งแสดงถึงความเป็นชาติที่มีเอกราช มีภาษาใช้ในการติดต่อสื่อสารเป็นของตนเอง ใช้ติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิด ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์และศิลปวิทยาการต่างๆ ดังนั้นการเรียน ภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้อง ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิด ความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2544: 12) กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดีและวรรณกรรม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรปลูกฝังการเรียนรู้ตามทักษะการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การอ่านเป็นการรับสารอย่างหนึ่งซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญ ของการรับสารด้วยการอ่านว่าเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต นอกจากนี้จะทำให้เกิดความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและส่งเสริมให้มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่างๆ (กรมวิชาการ 2546: 188) ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ว่า เป็นเครื่องมือ สำคัญในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เกิด ความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย สำหรับสุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรมพรรย์ (2538: 139) ได้ให้ความเห็นว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ใช้ในการแสวงหาสรรพวิทยาการ ความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรัก การอ่าน มีทักษะในการอ่านย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่า เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

การอ่านจับใจความเป็นการรับสารที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาชาติและพัฒนาคุณภาพนักเรียนเพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน รับรู้ข่าวสารได้ถูกต้อง นักเรียนจะใ้การอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งปัจจุบันการศึกษาขยายขอบเขตกว้างขึ้นเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องอาศัยการอ่านจับใจความ ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ ต้องการดังที่วนิดา สายสุวรรณ (2544: 9) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคน ทำให้มนุษย์มีความรู้ ความฉลาด โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนต้องอาศัยการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทั้งในชีวิตประจำวันและในการเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 5-6) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติ ถ้าเยาวชนในชาติเป็นนักอ่านมีความสามารถทางการอ่าน ก็จะสามารณำความรู้และความคิดจากสารที่อ่านกลับไปพัฒนาประเทศชาติของตน และการอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้และความคิดเพราะเรื่องราวแต่ละประเภทที่ผู้เขียนนำเสนอความรู้และสอดแทรกความคิดของตน ซึ่งนักเรียนจะได้รับความรู้และความคิด เมื่ออ่านสารหลายประเภทจำนวนมากขึ้น ความรู้และความคิดก็มากขึ้นตามลำดับ ซึ่งช่วยให้เป็นผู้ที่รอบรู้ สามารถใช้ความรู้เป็นกรอบในการดำเนินชีวิตของตนในอนาคตได้เป็นอย่างดี ดังนั้นสรุปได้ว่า นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนและการรับรู้ข่าวสารให้เกิดความชำนาญ

การเขียนสรุปความเป็นการส่งสารที่ต้องใช้ภาษาในการรวบรวมความคิดและข้อมูลทั้งหมดเพื่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เพราะใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ และต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอเพราะการเขียนเป็นศิลปะในการสื่อสารความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกไปยังผู้อ่าน ซึ่งต้องใช้ความสามารถเป็นอย่างมากจึงจะสามารถสื่อสารความรู้ความคิดและอารมณ์ต่างๆ ให้ถึงผู้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ชลอ รอดลอย (2538: 91) กล่าวว่า การศึกษาหาความรู้ นักเรียนจะต้องใช้ทักษะการเขียนสรุปความประกอบด้วยตลอดเวลา ถือว่าการเขียนสรุปความเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะช่วยในการแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี ช่วยให้นักเรียนมีความจำเอนขึ้นและเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความคิดเสริมได้ตลอดเวลา ฉะนั้นนักเรียนที่เขียนสรุปความ ได้ดีมักจะเป็นผู้ที่มีความคิดดี แก้ปัญหาได้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี พรึ่มเพราวดิ หันตรา (2541: 79) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน สรุปความ สรุปได้ว่า การเขียนสรุปความมีความสำคัญในการสื่อสารเพราะจะช่วยให้จดจำสาระสำคัญจากเรื่องที่ได้ฟังและอ่าน พูลศรี กิจฉลา (2544: 54) กล่าวว่า การเขียน คือ วิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์

เป็นการเสนอความรู้ ประสบการณ์ จินตนาการและแนวความคิดของผู้เขียน ไปยังผู้อ่านโดยผ่านตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาฝึกฝนอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นงานเขียนรูปแบบใดก็ตาม นอกจากนี้สมจิตร เม่นเกาะ (2546: 11) ได้กล่าวถึงการเขียนสรุปความ ว่ามีความสำคัญต่อการศึกษ และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การที่บุคคลเขียนสรุปความ ได้ความหมายครบถ้วนจะทำให้ นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีกทั้งที่เป็นวิชาการและไม่เป็นวิชาการ สอดคล้องกับบงกช จันทรเพ็ญ (2549: 91) กล่าวถึง การเขียนสรุปความว่าเป็นการสื่อสารของมนุษย์ที่ต้องการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพเพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถสร้างความสามัคคีระหว่างมนุษยชาติได้ นอกจากนี้การเขียนสรุปความยังสามารถช่วยให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในการศึกษา และประกอบอาชีพ บรูคเกอร์และกรันดี (Brooker and Grundy 1998: 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของการเขียนสรุปความว่ามีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ใน การสื่อสาร หากใช้การพูดไม่ได้ ต้องเปลี่ยนมาใช้ในการเขียนแทนเพื่อเตือนความจำ ความสำคัญของการเขียนสรุปความในด้านการ สื่อสารเป็นการส่งสารอย่างหนึ่งที่มีผลเนื่องมาจากการรับสารจึง ต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความ ชำนาญ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาศึกษา พบว่า นักเรียน ร้อยละ 50 มีปัญหาในการอ่านหนังสือเนื่องจากการอ่านเป็นกิจกรรมที่เด็กไทยให้ ความสำคัญน้อยลงจึงทำให้ทักษะด้านการอ่านด้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลาย ประการ อาทิ นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านหนังสือ การขาดการฝึกฝน นักเรียนขาดทักษะ ด้านการอ่าน นักเรียนจึงพบปัญหาสำคัญในการอ่าน คือ อ่านช้า อ่านไม่คล่อง และอ่านไม่เป็น คือ เมื่ออ่านแล้วไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้เพราะไม่เข้าใจเนื้อเรื่องทำให้ไม่สามารถ วิเคราะห์เรื่องได้ ซึ่งนักอ่านที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ ดังที่ ศรีสุดา พรหมพราย (2546: 3) กล่าวถึงปัญหาการอ่านสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาไม่มีนิสัยรัก การอ่าน ขาดทักษะการอ่านที่ถูกต้อง รวมทั้งไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ จากการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กรมวิชาการ (2546: 188) พบว่า ปัญหาสำคัญในการอ่านของนักเรียน คือ อ่านแล้วจับใจความไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็น แยกความรู้ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ไม่สามารถ แยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่างๆ ด้วย

การเขียนสรุปความก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่สามารถใช้ ในการสื่อสารได้ถูกต้อง เนื่องจากการเขียนสรุปความเป็นทักษะการส่งสารที่มีความซับซ้อนกว่า ทักษะการใช้ภาษาอื่นๆ ซึ่งพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เขียนตัวอักษรไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี เขียน

สะกดคำ ผิดเป็นจำนวนมาก วางวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง เนื่องจากเขียนประโยคไม่ได้และไม่เป็นประโยคสมบูรณ์ รวมทั้งเขียนไม่เป็นระเบียบ อ่านยากที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนขาดการฝึกฝนจึงไม่สนใจที่จะเขียนให้ถูกต้องและไม่เห็นความสำคัญของการเขียน นอกจากนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก็ประสบปัญหาในด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนเช่นเดียวกัน สรุปได้ว่า นักเรียนขาดทักษะการเขียนสรุปความ ไม่เข้าใจการเขียนสรุปความที่ถูกต้อง นักเรียนส่วนมากจะลอกข้อความเดิมแต่ตัดเพียงบางส่วนให้สั้นลง เขียนไม่ตรงประเด็นและไม่สามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ครบถ้วน ไม่เรียบเรียงเป็นภาษาที่กระชับเพราะไม่รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ขาดความกระตือรือร้นและไม่มีความรักการเขียน ดังที่ชลด รอดลอย (2538: 46) กล่าวถึงปัญหาการสรุปความของนักเรียน สรุปได้ว่า ผู้เรียนอ่านหนังสือแล้วสรุปความไม่ได้เนื่องจากย่อความไม่เป็น ส่วน ศรีสุดา พรหมพราย (2546: 3) ได้สรุปปัญหาการเขียนไว้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ไม่สนใจเขียน จึงมักเขียนผิด และสรุปใจความสำคัญไม่ได้ โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากตัวครูและวิธีการสอนของครูที่ต้องหาวิธีการหรือสื่อการสอนที่น่าสนใจ ส่วนบันถือ พฤกษ์วัน (2535: 73) กล่าวถึงปัญหาการสอนเขียนสรุปความของครูไว้ว่า นักเรียนมักจะประสบปัญหาไม่สามารถสรุปความได้ คำแนะนำที่ได้รับจากครูผู้สอนส่วนใหญ่จะแนะนำให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วขีดเส้นใต้ใจความสำคัญแล้วรวมเป็นเรื่องซึ่งไม่ใช่วิธีการสรุปความที่ดี นอกจากนี้ รายงานการวิจัย กองวิจัยทางการศึกษา (2541: 106) พบว่า ครูยังขาดเอกสาร การนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนและต้องการให้หน่วยงานหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบได้จัดหาเครื่องมือหรือวิธีการจัดกิจกรรมการสอนเขียนสรุปความที่สะดวกและง่ายแก่การนำไปใช้สอนเพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ฝึกทักษะการเขียนอันจะเกิดประโยชน์ด้านการศึกษารวมทั้งการดำเนินชีวิต

การพัฒนาทักษะการสื่อสารจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนไปด้วยกัน จะพัฒนาทักษะใดเพียงทักษะเดียวไม่ได้เพราะการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความให้ได้ผลดีนั้นควรจะพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความให้สัมพันธ์ควบคู่ไปด้วยเพราะการอ่านจับใจความเป็น การรับสารและการเขียนสรุปความเป็นการส่งสาร มีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนข้อเท็จจริงต่างๆ ให้ผู้อื่นทราบ การพัฒนาควบคู่กันไปจะก่อให้เกิดผลดี เพราะทักษะทั้งสองส่งเสริมพัฒนาการซึ่งกันและกัน ดังที่ ปิยนุช คนฉลาด (2539: 43) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการสอนอ่านและการสอนเขียน สรุปได้ว่า เป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กันมากจึงจำเป็นต้องสอนอ่านและเขียนควบคู่กันไปและเมื่อนักเรียนอ่านคำได้แล้วจะสามารถเขียนคำได้ถูกต้อง นอกจากนี้ชลธิรา สัตยวิวัฒนา (2539: 78) กล่าวว่า การอ่านเป็นขั้นตอนที่มาก่อนการเขียนเป็นการวางพื้นที่ดีให้การเขียน การอ่านและการเขียนไปพร้อมๆ กันก็เป็นสิ่งทำได้ ยิ่ง

ถ้ามีความประสงค์จะเป็นกวีหรือนักเขียนยิ่งต้องมีพื้นฐานการอ่านที่เพียงพอ ซึ่งฮัลเลทท์ (Hullett 1986: 874) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนพบว่า นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดี จะมีทักษะการเขียนดีด้วย จอห์นสัน (Johnson 1986: 1-13) ได้ศึกษาพบว่าความสามารถในการเขียนจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านครั้งหลังๆ ดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในด้านอื่นๆ เช่น คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ การสรุปความของนักเรียนได้รับ การพัฒนาขึ้นตามลำดับ การนำทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมาสัมพันธ์กันจะทำให้นักเรียนสนใจต่อการเขียนเพราะกิจกรรมการอ่านจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนอยากเขียนมากขึ้น

การอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และต้องใช้ควบคู่กันเนื่องจากเป็นทักษะการรับสารส่งสารที่ต้องใช้ตลอดเวลา ดังนั้นครูจะต้องเปลี่ยนแปลงกลวิธีการสอนและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในด้านต่าง ๆ มากมาย ซึ่งสามารถนำมาฝึกทักษะการอ่านและการเขียนให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดีเพราะเป็นสื่อที่มีเนื้อหาสาระหลายประเภท ราคาถูก หาง่าย เสนอข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังที่ ประทีป สยามชัย (2536: 128) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ ว่าทำให้ทราบข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ภายในและภายนอกประเทศ ให้ความรู้ทางด้านต่างๆ เป็นการเพิ่มประสบการณ์และทักษะในการอ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความฉลาด รู้จักคิดเปรียบเทียบในการเลือกซื้อและใช้สินค้า มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นสื่อเชื่อมโยงความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในประเทศ ใช้เป็นอุปกรณ์การสอนสำหรับครูได้ สำหรับวาสนา อรุณศักดิ์ (2538: 35) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ว่าหนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านหลายประการ ทั้งให้ความรู้ ความคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังเหมาะที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนทุกระดับชั้นได้ดีด้วย ส่วนสุรดา วาเสณัง (2539: 35) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งในด้านความรู้ ความคิดเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นคนทันเหตุการณ์ หนังสือพิมพ์จึงเหมาะที่จะนำมาใช้เป็นสื่อการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อเป็นการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ประไพ คุ่มงิ้ว (2543: 46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า มีประโยชน์ต่อผู้อ่านอย่างกว้างขวางทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ที่หลากหลาย ทั้งสิ่งที่ใกล้ตัวและไกลตัว ทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันโลกทันเหตุการณ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการศึกษาและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดีเหมาะอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นสื่อพัฒนาการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น

การนำเนื้อหาสาระจากหนังสือพิมพ์มาใช้ประกอบการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่กว้างขวางเพราะเนื้อหาจากข่าว บทความ คอลัมน์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์มักเป็นเรื่องใหม่ ๆ และทันเหตุการณ์ เนื้อหาบางเนื้อหาไม่มีในแบบเรียน แต่เป็นเรื่องที่นักเรียนควรจะได้รับรู้ นอกจากนี้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์จะเป็นข่าวสารที่มีตัวตนและค่อนข้างรวดเร็วทันสมัย ในการเลือกข่าวเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน ครูควรคำนึงว่าเนื้อหาของข่าวจะต้องมีความทันสมัย มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสมกับเรื่องที่กำลังเรียนและความสามารถของนักเรียนสอดคล้องกับค่านิยม จารีต ประเพณี และศีลธรรม

หนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา ครูสามารถนำความรู้ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ครบทุกวิชา สำหรับวิชาภาษาไทยนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงการนำหนังสือพิมพ์มาใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้ดังนี้ จันทร์ฟอง อินโท (2535: 27-29) ได้เสนอวิธีใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอน การใช้ภาษา หลักภาษา วรรณคดี และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทย สรุปได้ดังนี้ การใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อสอนการใช้ภาษาไทย โดยครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ฝึกเขียนคำขวัญ เขียนบรรยายภาพ อ่านข่าวประจำวันและเล่าหรืออภิปรายหน้าชั้นเรียน ใช้ในการสอนหลักภาษาโดยครูนำประโยคหรือสำนวนที่บกพร่องมาให้นักเรียนแก้ไข ให้นักเรียนรวบรวมคำที่สะกดผิด คำราชาศัพท์ที่ยังใช้ไม่ถูกต้องมาตรวจสอบแก้ไข และให้นักเรียนนำตัวอย่างการพาดหัวข่าวมาแก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้อง ใช้ในการสอนวรรณคดีโดยครูนำภาพเกี่ยวกับวรรณคดีมาประกอบเนื้อหาในบทเรียน ให้นักเรียนรวบรวมราชาศัพท์หรือสำนวนเกี่ยวกับวรรณคดี ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมเรื่องที่ลงในหนังสือพิมพ์แล้วนำมาเล่าหน้าชั้นเรียนและครูนำบทหรือกรอนจากหนังสือพิมพ์มาให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะหรือถอดคำประพันธ์ ใช้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยนำคอลัมน์ที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกความเร็วในการอ่าน ฝึกให้นักเรียนเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นไปยังหนังสือพิมพ์ แข่งขันกันหาคำผิดจากหนังสือพิมพ์ ฝึกการเขียนข่าว ครูให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์และให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ที่ตนชอบและบันทึกการอ่าน

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่เสนอข่าวสารเป็นปัจจุบัน รายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและละเอียดรวมทั้งเสนอบทความ บทความวิจารณ์ สารคดี ความรู้และความเป็นที่ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้อ่านให้เกิดความคิดกว้างขวางเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลกและปรับตัวได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งหนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อราคาถูก อ่านง่าย มีภาพประกอบในการจูงใจให้อ่าน เนื้อหาเป็นเรื่องที่อ่านง่าย ทันสมัยบางครั้งเป็นเรื่องที่ตื่นเต้น หวาดเสียว ลึกลับ ชวนให้ติดตาม สำนวนภาษาเรียกร้องความสนใจและยังเป็น

สื่อที่กระจายได้ทั่วถึง สามารถนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อพัฒนาการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครปฐม เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสรุปความก่อนกับ หลังเรียนที่ใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความกับการเขียนสรุปความของนักเรียนที่ใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน
- 2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน
- 2.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน

3. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานดังนี้

- 3.1 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความโดยการใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
- 3.2 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสรุปความโดยการใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
- 3.3 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความกับการเขียนสรุปความของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

3.4 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

3.5 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสรุปความก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 120 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากจาก 3 ห้อง สุ่มมา 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน โดยนักเรียนในแต่ละห้องมีการละกัน คือ มีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน

4.2 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

4.2.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ การฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ โดยใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อการอ่านและการเขียน

4.2.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ

4.3 ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 16 ชั่วโมง และใช้เวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

4.4 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นสารจากหนังสือพิมพ์ที่นำมาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และคมชัดลึก โดยคัดเลือกหนังสือพิมพ์จากการสำรวจความสนใจของนักเรียน และคัดเลือกเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ตามเกณฑ์ของสุภาณี นิตย์เสมอ (2543) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท

คือ ข่าวด่วน บทความ และสารคดี โดยเนื้อหาที่นำมาทดลองได้จากการสำรวจความสนใจของนักเรียน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ถึง เดือนธันวาคม 2548 รวมจำนวนทั้งหมด 22 เรื่อง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขตจำกัด ดังนี้

5.1 สารจากหนังสือพิมพ์ หมายถึง เรื่องที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ในรูปแบบของข่าว บทความ สารคดี ตามเกณฑ์การแบ่งเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ของสุภาณี นิตย์เสมอ (2543) ได้มาจากการสำรวจความสนใจของนักเรียน เป็นสารที่นำมาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และคมชัดลึก ซึ่งออกตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ถึงเดือนธันวาคม 2548 ซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับภาษาและระดับความยากง่ายของสารให้ตรงกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ของฟราย (Fry,1977) ที่ปรับใช้กับภาษาไทยโดยมันเศกวิทย์ (Munsegvith,1982) และนำมาเป็นสื่อเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ

5.2 การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน จุดมุ่งหมายของผู้เขียน สารสำคัญของเรื่อง ตลอดจนแนวคิดของผู้เขียน

5.3 การเขียนสรุปความ หมายถึง การนำใจความของแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงใหม่ ให้ได้ความสมบูรณ์โดยใช้สำนวนภาษาของผู้เขียนเอง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

6.1 ครูภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครปฐม ได้กลวิธีการสอน เครื่องมือ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2 ครูภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้นำเครื่องมือ กลวิธีการสอนไปใช้ให้ครบกระบวนการเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน

6.3 ครูภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องมือให้มี
ประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน